Triar és renunciar

55 minuts · a la llibreta · calculadora permesa

PART	QUÈ	MINUTS
1	Rics i també escassos	3
2	No tots els béns són iguals	6
3	El juliol, calculat	12
4	Entrepans o polseres	15
5	Qui decideix per tu	8
6	Dada o opinió	5
7	Vocabulari i tancament	6
	Total	**55**

COM FUNCIONA

- Es fa **sol i a la llibreta**. Encapçala cada resposta amb el seu codi: **3a**, **4c**...
- Cada part porta els minuts. Si et passes molt en una, no acabaràs.
- Frases senceres: «sí» o «no» no és una resposta.
- Quan hi ha números, escriu **l'operació**, no només el resultat.
- Es corregeix el raonament, no l'encert. Si et bloqueges, deixa-ho i torna-hi al final.

PART 1

Rics i també escassos

3 minuts

ABANS DE CONTESTAR

L'**escassetat** no vol dir pobresa. Vol dir que no hi ha prou per a tot el que es vol alhora: ni diners, ni temps, ni terra, ni atenció.

Li passa a tothom, i per això tothom ha de triar.

1a Posa l'exemple d'una persona amb molts diners que també ha de triar. Què és allò que li falta?

1b Quin és el recurs que tens més escàs tu esta setmana? No val dir «diners». Explica per què.

PART 2

No tots els béns són iguals

6 minuts

ABANS DE CONTESTAR

Un **bé lliure** n'hi ha tant que no té preu ni cal repartir-lo. Un **bé econòmic** és escàs: aconseguir-lo costa alguna cosa.

Un **bé de consum** satisfà directament una necessitat. Un **bé de capital** serveix per a produir altres béns o serveis.

El mateix objecte pot ser de consum o de capital: depén de qui l'usa i per a què.

2a Copia la taula a la llibreta i completa-la.

2b El mòbil apareix dues voltes amb resposta diferent. Quin és el criteri? Una frase.

2c L'aigua del mar és un bé lliure. Pot deixar de ser-ho? Posa un cas concret.

ELEMENT	LLIURE O ECONÒMIC?	SI ÉS ECONÒMIC: CONSUM O CAPITAL?
L'aigua del mar on et banyes		
Una botella d'aigua del supermercat		
El tractor d'una finca de tomaca		
El mòbil que uses per a Instagram		
El mòbil d'un repartidor a domicili		
El forn d'una pizzeria		

PART 3

El juliol, calculat

12 minuts

ABANS DE CONTESTAR

El **cost d'oportunitat** total d'una opció és el que pagues per ella (**cost explícit**) més el que deixes de guanyar amb la millor alternativa (**cost implícit**).

```
Dissabte: 4 h de cambrer a 8 €/h, o cine a 8 €.
Si tries el cine: 8 € + 4 × 8 € = 40 €
```

El juliol té quatre setmanes i només pots fer **una** d'estes tres coses:

A	**Treballar** d'ajudant en una gelateria de la costa: 25 h a la setmana a 9 €/h.
B	**Curs** intensiu d'anglés a la ciutat més propera per al B2: matrícula de 380 € i tren a 6 € al dia durant 20 dies.
C	**Juliol lliure**: platja, amics i dormir.

3a Quant pagues si tries B?

3b Si tries B, a què renuncies? Quina de les dues alternatives es pot mesurar en euros, i quant val?

3c Cost d'oportunitat total de fer el curs.

3d Amb el B2, l'estiu que ve et paguen 1 €/h més en el mateix treball. Quants estius necessites perquè el curs es pague només en diners?

3e Faries el curs? Justifica-ho en tres línies parlant del que deixes, no només del que guanyes.

Entrepans o polseres

15 minuts, les dues

Per a pagar el viatge de final de curs, la classe té **20 hores de treball** un dissabte. Es poden fer entrepans per a vendre al mercat o polseres. No tothom és igual de ràpid en les dues coses.

COMBINACIÓ	ENTREPANS	POLSERES
A	0	120
B	100	110
C	200	90
D	300	60
E	400	0

ABANS DE CONTESTAR

La **frontera de possibilitats de producció** (FPP) mostra el màxim que es pot fer d'una cosa per a cada quantitat de l'altra, amb tots els recursos i la tecnologia que hi ha.

4a Dibuixa la FPP a la llibreta: entrepans a l'eix horitzontal, polseres al vertical. Marca els punts A, B, C, D i E.

4b Quantes polseres costen els 100 entrepans que es fan en passar de B a C? I en passar de D a E?

4c Quant costa un sol entrepà en cada un dels dos casos?

4d Les hores són les mateixes. Per què el segon cost és molt més gran que el primer?

Entrepans o polseres

dins dels 15 minuts

COMBINACIÓ	ENTREPANS	POLSERES
A	0	120
B	100	110
C	200	90
D	300	60
E	400	0

ABANS DE CONTESTAR

Una combinació és **eficient** si està sobre la frontera, **ineficient** si queda per dins (sobren recursos o s'usen malament) i **inassolible** si queda per fora.

4e Situa a la gràfica N (100 entrepans i 90 polseres) i P (300 entrepans i 90 polseres). Classifica N, P i C.

4f La classe pot acabar en N. Dona dues raons que ho podrien provocar un dissabte de veritat.

4g Què li passa a la FPP en cada cas? Digues si es mou sencera o només per un extrem, i cap a on. Dibuixa-ho.

- Un forn del poble vos deixa una màquina que talla i unta el pa.
- Tres companys es posen malalts i no vénen.

PART 5

Qui decideix per tu

8 minuts

ABANS DE CONTESTAR

No sempre decidim com una calculadora. Tres biaixos:

- **Ancoratge**: el primer número que veus fixa què et sembla car o barat.
- **Aversió a la pèrdua**: perdre 10 € fa més mal que alegria guanyar-ne 10.
- **Efecte marc**: la mateixa informació, dita d'una altra manera, canvia la decisió.

Per a cada cas: **quin biaix actua** i **què faries per a decidir millor**.

5a Unes sabatilles: «Abans 140 €. Ara 79 €». No pensaves gastar-te més de 50 €.

5b Una app de música et regala tres mesos. Quan s'acaben, et costa donar-te de baixa perquè sents que perds la teua música.

5c La mateixa hamburguesa es ven més amb l'etiqueta «80 % sense greix» que amb «20 % de greix».

5d Un professor diu: «Qui entregue a temps, +1». Un altre: «Tots comenceu amb +1 i el perdeu si no entregueu a temps». Amb quin entrega a temps més gent? Per què?

PART 6

Dada o opinió

5 minuts

ABANS DE CONTESTAR

Una afirmació **positiva** descriu com són les coses i es pot comprovar amb dades, fins i tot si és falsa. Una afirmació **normativa** diu com haurien de ser: depén de valors i no es pot comprovar.

A «A la meua zona hi ha més treball a l'estiu que a l'hivern.»

B «L'institut hauria de començar a les nou.»

C «Els joves de 17 anys passen més hores amb el mòbil que estudiant.»

D «Els videojocs haurien de pagar més impostos.»

E «Si puja el preu de les entrades del cine, hi anirà menys gent.»

F «És injust que un futbolista cobre més que una metgessa.»

6a Classifica les sis afirmacions: positiva o normativa.

6b Tria'n una de positiva i digues quina dada buscaries per a saber si és certa.

6c Reescriu la D perquè siga positiva i parle del mateix tema.

PART 7

Vocabulari i tancament

6 minuts

7a Defineix amb les teues paraules, sense copiar. Si no te'n recordes, deixa-ho en blanc: el buit també informa.

Escassetat

Bé econòmic

Bé de capital

Cost d'oportunitat

Frontera de possibilitats de producció

Eficiència

Economia normativa

7b Una frase: quina decisió teua d'esta setmana veus ara d'una altra manera?

ABANS DE TANCAR LA LLIBRETA, COMPROVA QUE…

- cada resposta porta el seu codi (3a, 4c…);
- a la part 3 hi ha les operacions, no només els resultats;
- la FPP té els eixos amb nom i els punts A–E, N i P;
- cap resposta és només «sí» o «no».